

Výstavní projekt

200 dm³ dechu

Část I.

Hračky Libuše Niklové

Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 1. 4. – 6. 6. 2010

ulice 17. listopadu 2, Praha 1

Část II.

Petr Nikl: Dialog s maminkou

Památník národního písemnictví – Letohrádek Hvězda, 31. 3. – 30. 5. 2010

Obora Hvězda, Praha 6 – Liboc

kurátoři projektu: Petr Nikl a Tereza Bruthansová

grafický design: Zuzana Lednická (Studio Najbrt)

pořadatel: Arbor vitae societas ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze a Památníkem národního písemnictví

Kdo by neznal jejího harmonikového Kocoura nebo nafukovacího Buvola? Málokdo však ví, že tvorba designérky **Libuše Niklové (1934–1981)** představuje vskutku překvapivé množství inovativních plastových hraček, jejichž originalita ve své době dalece předčila běžnou hračkářskou produkci jak u nás, tak ve světě. Ještě méně lidí si její jméno spojuje se známým výtvarným umělcem a divadelníkem **Petrem Niklem (1960)**, členem bývalé skupiny Tvrdohlaví a autorem úspěšného mezinárodního multimediálního projektu Orbis pictus.

Právě syn Libuše Niklové, pro něhož se její hračky staly jedním ze základních inspiračních zdrojů jeho osobité poetiky, inicioval vůbec první retrospektivní přehlídku návrhářky. Na její počest k ní navíc připravil i souběžnou výstavu vlastního díla s ozvěnami maminčiny tvorby. Symbolický název projektu **200 dm³ dechu** odkazuje na zásadní roli, již ve všech výtvorech designérky, ať už se jednalo o malé gumové figurky, zvířátka s varhánkovým trupem, nebo nafukovací objekty, hrál vzduch – vytvářel jejich tvar a objem, dovolil jim vydávat zvuk a dokonale souzněl s měkkostí a poddajností plastu, z něhož byly vyrobeny.

Retrospektiva designérky v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze, jejíž působivou transparentně nafukovací instalaci navrhl též sám Petr Nikl, odhalí jak dvacetiletou práci Niklové pro Fatru Napajedla, s níž je její jméno nerozlučně spjato, tak její rané návrhy hraček vyráběných v Gumotexu Břeclav, v němž hned po maturitě na Střední škole uměleckoprůmyslové v Uherském Hradišti zahájila svou kariéru. Vzácná kombinace fantazie, neuvěřitelné vynalézavosti a vitální pracovitosti Libuše Niklové se ve své době setkala s pozitivním přijetím obou jejích zaměstnavatelů i v řadě soutěží, díky čemuž byla většina jejích návrhů realizována. O tom se i dnes mnohým designérům může jen zdát. Její hračky, které navrhovala od poloviny padesátých let až do konce svého života, se staly milými a vděčnými společníky hned několika dětských gene-

rací. Zatímco malé pískací gumové figurky vyzývají ke hře svým něžným půvabem, nafukovací a polyetylenové hračky, navržené pro Fatru Napajedla, se předhánějí ve výtvarné nápaditosti i technologické důvtipnosti. Dětský nafukovací nábytek pojala jako živá zvířata, na nichž se dá sedět a hrát si s nimi zároveň. Měchovou trubicí ze splachovací nádržky proměnila v trup svých jedinečných harmonikových zvířátek, která při stlačení vydávají zvuk. Také nafukovací objekty uměla chytře ozvučit. Přitažlivým promyšleným balením a stylizovanými potisky hraček, vodních kol, člunů a lehátek zazářila rovněž v oblasti grafického designu. Ačkoli tato výjimečná designérka opustila svět v pouhých čtyřiceti sedmi letech, zanechala za sebou nesmírně bohaté průkopnické dílo, celkem devět patentů a tři chráněné průmyslové vzory a spolu s nimi především velkou radost, již její hračky dodnes působí dětem i dospělým.

Podobně oslovuje svět malých a velkých i **Petr Nikl**. Přesvědčit se o tom můžete v **Letohrádku Hvězda**, kde povede svůj umělecký dialog s maminkou prostřednictvím svých obrazů, kreseb, ilustrací a loutek.

Tereza Bruthansová, Ph.D., kurátorka projektu
únor 2010

1. zastávka projektu

Jedinečný putovní projekt byl v pozměněné podobě zahájen na začátku letošního roku ve Zlíně, rodném městě Libuše a Petra Niklových, kde se představil ve dvou prostorech Krajské galerie výtvarného umění – v Domě umění a na zámku (2. 2. – 21. 3. 2010).

Monografie 200 dm³ dechu – Hračky Libuše Niklové

Při příležitosti retrospektivy Libuše Niklové vychází její obsáhlá monografie, již připravila historička umění a teoretička designu Tereza Bruthansová a kterou graficky upravila Zuzana Lednická ze Studia Najbrt. Je bohatě ilustrovaná barevnými i černobílými fotografiemi a její součástí je rovněž soupis díla designérky.

Vydává ji nakladatelství Arbor vitae societas.

Bližší informace a fotografie vám poskytnou:

Daniela Plná, Arbor vitae societas, kontakt: daniela.plna@arborvitae.eu

725 537 141

Jana Ulipová, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, kontakt: ulipova@upm.cz

251 093 265

Vladimír Uhlík, Památník národního písemnictví, kontakt: uhlik@pamatnik-np.cz

220 516 695 / 237, 731 448 561